

Горѣ љубилнѣ сердца

Włodzimierz R. Juszcak, OSBM
Biskup Diecezji Wrocławsko-Gdańskiej
Kościoła Greckokatolickiego

Pl. Biskupa Nankiera 15a
50-140 Wrocław
tel. (71) 343 94 77
tel./fax (71) 343 94 67
e-mail: wrjuszcak@wroc-gda.opoka.org.pl

L. dz.: 2017/073

NORMY I ZASADY OCHRONY DZIECI I MŁODZIEŻY W DIECEZJI WROCŁAWSKO-GDAŃSKIEJ KOŚCIOŁA GRECKOKATOLICKIEGO

PREAMBUŁA

1. *Normy* przeznaczone są do stosowania we wszystkich parafiach, dziełach i wspólnotach Diecezji Wrocławsko-Gdańskiej przez osoby duchowne, oraz przez świeckich wychowawców, nauczycieli, trenerów, animatorów, wolontariuszy, praktykantów i stażystów zatrudnionych na różnych stanowiskach i podejmujących różne zakresy odpowiedzialności.

2. Opieka nad dziećmi i młodzieżą jest rozumiana jako troska o ich godność, o dobro duchowe, psychiczne i fizyczne. Wszyscy opiekunowie, a zwłaszcza duchowni diecezji biorą na siebie tę odpowiedzialność, zważywszy, że okoliczności skrzywdzenia powierzonych nam dzieci i młodzieży może być wiele.

3. Dzieci i młodzież mogą zostać skrzywdzone przez osoby najbliższe, w szkole lub innej instytucji, której zostały powierzone, przez opiekunów lub rówieśników. Musimy pamiętać, że krzywda dziecka nie polega tylko na tym, że zostało ono skrzywdzone, ale również na tym, że ich opiekunowie nie dostrzegli tej krzywdy, lub nie interweniowali, aby krzywdzie zapobiec.

4. Naszym pragnieniem jest ochrona dzieci i młodzieży, zarówno w oparciu o treść art. 30 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, zgodnie z którym „przyrodzona i niezbywalna godność człowieka stanowi źródło wolności i praw człowieka”, jak i w oparciu o ewangeliczną zasadę ochrony najmniejszych i najsłabszych, oraz będące jej konsekwencją ustawodawstwo Kościoła Katolickiego.

ROZDZIAŁ PIERWSZY

PRAWA DZIECI I MŁODZIEŻY

1. Każde dziecko i młody człowiek, który został nam powierzony, ma prawo do:

- 1) poszanowania własnej godności;
- 2) zaspokojenia potrzeb fizycznych i emocjonalnych;
- 3) swobodnej wypowiedzi;

- 4) przynależności np. do rodziny, grupy oraz do kontaktów i relacji społecznych;
- 5) otrzymania wsparcia w rozwoju;
- 6) budowania i potwierdzania własnej tożsamości;
- 7) poważnego traktowania problemów zgłaszanych dorosłym;
- 8) poczucia bezpieczeństwa i doświadczania miłości;
- 9) ochrony przed wszelkimi formami dyskryminacji;
- 10) poznania i ochrony swoich praw i potrzeb.

Powyższe prawa są niezbywalne, a ich ograniczenia mogą wynikać tylko z norm prawnych lub wykonalnych albo prawomocnych orzeczeń władzy sądowniczej, które mają na celu ochronę praw innych osób, a także ich życia, zdrowia oraz moralności społecznej.

ROZDZIAŁ DRUGI

SZCZEGÓŁOWE ZASADY POSTĘPOWANIA W PRACY DUSZPASTERSKIEJ Z DZIEĆMI I MŁODZIEŻĄ

1. Stosowanie kar cielesnych wobec dzieci i młodzieży jest zabronione i od tej zasady nie ma wyjątków.

2. Wszyscy mają prawo do bycia traktowanymi z jednakową troską. Nie wolno faworyzować pojedynczych osób i nie ma znaczenia czy czyni się to poprzez słowa czy gesty.

3. Nie może być ze strony kogokolwiek, w szczególności ze strony osób duchownych, tolerancji wobec zachowania, które jest krzywdzeniem, zarówno ze strony dorosłych, jak też innych dzieci lub młodzieży.

4. Dzieci i młodzież nie powinny przebywać w pomieszczeniach mieszkalnych duchownych w pojedynkę¹. Jeżeli ich dobro wymaga indywidualnego spotkania z duchownym, spotkanie to nie może odbywać się w warunkach odizolowanych. Duchowny przeprowadzający takie spotkanie powinien zatroszczyć się o transparentność (przeszklone drzwi lub ściany pomieszczenia, obecność innych osób w bezpośrednim pobliżu, itp.). Indywidualnych spotkań z dziećmi i młodzieżą nie wolno w nieroztropny sposób mnożyć ani przedłużać. Zarówno pora, jak i liczba spotkań powinna być zgodna z dobrem dziecka.

5. Każdy wyjazd urlopowy duchownego, w którym uczestniczy osoba lub osoby, która nie ukończyła 18 roku życia, musi zostać w terminie 30 dni przed jego rozpoczęciem zgłoszony na piśmie Kanclerzowi Kurii. W zgłoszeniu należy określić termin wyjazdu, jego miejsce i przyczynę, dla której w urlopie uczestniczy osoba lub osoby, która nie ukończyła 18. roku życia. Załącznikiem do takiego zgłoszenia musi być pisemna zgoda na wyjazd rodziców lub opiekunów prawnych takiej osoby lub osób.

¹ W praktyce często plebania jest mieszkaniem całej rodziny księdza proboszcza lub wikarego i może istnieć sytuacja, iż dzieci czy młodzież przychodzą pobawić się z dziećmi duchownego.

6. Nie do zaakceptowania jest werbalne naruszanie godności dzieci i młodzieży, w tym zwłaszcza erotyzowanie języka w ich obecności. W przypadku konieczności podjęcia rozmowy na tematy związane z płciowością, należy wykazać się daleko idącą ostrożnością, delikatnością i roztropnością. Duchowny zawsze winien rozważyć, czy nie powinien tego uczynić świecki specjalista.

7. Zabrania się częstowania podopiecznych alkoholem, papierosami, środkami odurzającymi (w tym narkotykami), lub tolerowania ich używania.

8. Zabronione jest pozostawianie pod wpływem alkoholu lub środków odurzających przez duchownych lub personel sprawujący opiekę nad wychowankami oraz inne osoby, które pozostają w kontakcie z dziećmi i młodzieżą.

9. W pracy z dziećmi i młodzieżą duchowni oraz świeccy powinni używać środków, języka i metod adekwatnych do wieku dzieci i młodzieży. Podobnie powinien być potraktowany przekaz medialny, np. przez telefon komórkowy, Internet, itp. W żadnym jednak wypadku nie wolno wykorzystywać materiałów zawierających w treści wszelkie formy przemocy i takich, które są moralnie wątpliwe.

10. Nietykalność cielesna dzieci i młodzieży jest nienaruszalna. Niedozwolone są wszelkie zachowania, które w naszej kulturze stanowią przekraczanie granic intymności.

11. Dzieciom i młodzieży przysługuje prawo do prywatności. W szczególności sposób prawo to winno być respektowane w takich miejscach jak przebieralnie, pływalnie, łazienki i toalety. W wymienionych wyżej miejscach nikt nie może ingerować w prywatność wychowanków. W tego typu sytuacjach nie wolno wykonywać im zdjęć i nagrywać. Należy także zadbać, by zdjęć i filmów nie robili sobie nawzajem sami wychowankowie.

12. Nikt nie może wyręczać dzieci i młodzieży, ani pomagać im w czynnościach natury osobistej (toaleta, mycie się, przebieranie itp.), o ile są oni w stanie wykonać te czynności samodzielnie. Jeżeli sami wychowankowie, ze względu na wiek albo własne ograniczenia, nie są w stanie wykonać tych czynności samodzielnie, pomocy zawsze powinni udzielać przy tych czynnościach świeccy, z reguły tej samej płci.

13. W przypadku organizowania wyjazdów z udziałem osób, które nie ukończyły 18 roku życia, należy stwierdzić, iż zasady organizacji wycieczki oraz innych wyjazdów z dziećmi i młodzieżą są uregulowane w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 marca 2016 roku (Dz. U. z dnia 5 kwietnia 2016 roku, poz. 452).

14. Wszystkie wycieczki, zarówno jedno- jak i wielodniowe, wyjazdy, turnusy wakacyjne, jak również czas świąteczny, powinny być starannie planowane i w sposób formalny dokumentowane ze szczególnym uwzględnieniem kwestii transportu, zakwaterowania, planu dnia oraz bezpieczeństwa. Należy także zadbać o stosowne ubezpieczenia, zgodnie z wymogami prawa polskiego albo krajów na których terytorium będą w czasie wyjazdu przebywać wychowankowie oraz ich opiekunowie.

15. Parafie, które zapewniają dzieciom i młodzieży dostęp do Internetu, są zobowiązane podejmować działania zabezpieczające przed dostępem do treści, które mogą stanowić zagrożenie dla ich prawidłowego rozwoju, w szczególności zainstalować i aktualizować oprogramowanie zabezpieczające. Niniejszy rozdział nie dotyczy sytuacji, w których wychowankowie korzystają z Internetu poprzez własne urządzenia umożliwiające bezpośredni dostęp do sieci.

16. Upoważniony do nadzoru opiekun ma obowiązek informowania podopiecznego o zasadach bezpiecznego korzystania z Internetu. Czuwa on także nad bezpieczeństwem korzystania z Internetu.

17. Parafia zapewnia stały dostęp do materiałów edukacyjnych dotyczących bezpiecznego korzystania z Internetu przy komputerach.

18. Każdemu podopiecznemu należy przydzielić indywidualny login i hasło, umożliwiające korzystanie z Internetu na terenie Parafii, oraz poinformować go o konieczności zachowania loginu i hasła w tajemnicy.

19. Dostęp wychowanka do Internetu na terenie Parafii możliwy jest wyłącznie poprzez serwer instytucji po podaniu indywidualnego loginu i hasła wychowanka, jeśli zostały przydzielone.

20. Należy zapewnić by na wszystkich komputerach na terenie placówki z dostępem do Internetu było zainstalowane i aktualizowane oprogramowanie filtrujące treści internetowe, oprogramowanie monitorujące korzystanie z Internetu, oprogramowanie antywirusowe, oprogramowanie antyspamowe, fire wall.

21. Okresowo należy sprawdzać, czy na komputerach z dostępem do Internetu nie znajdują się niebezpieczne treści. W przypadku znalezienia niebezpiecznych treści ustala się, kto korzystał z komputera w czasie ich wprowadzania.

22. W sytuacji opisanej w numerze 21 pedagog lub psycholog, lub inna upoważniona osoba, przeprowadza z podopiecznym rozmowę na temat bezpieczeństwa w Internecie.

23. Jeżeli w wyniku przeprowadzonej rozmowy zostanie uzyskana informacja, że dziecko jest krzywdzone, należy podjąć wszelkie działania zgodne z dobrem dziecka.

ROZDZIAŁ TRZECI

PRAKTYCZNE RADY JAK ROZMAWIAĆ Z OSOBĄ, KTÓRA ZGŁASZA NADUŻYCIE

1. Wiadomość o skrzywdzeniu lub o prawdopodobieństwie skrzywdzenia osoby niepełnoletniej może pochodzić z różnych źródeł:

- a) fakt ujawnia sam skrzywdzony;
- b) osoba trzecia ujawnia, iż wie od skrzywdzonego, że w stosunku do niego używa się przemocy fizycznej lub psychicznej;

c) konkretna osoba zdradza symptomy doznania krzywdy, ale osoba ta nie chce lub ze względu na swoje ograniczenia nie jest w stanie o tej krzywdzie powiedzieć;

d) wiedza o skrzywdzeniu pochodzi z przekazu społecznego lub mediów społecznościowych.

2. Wejście w posiadanie wiedzy o faktycznych lub prawdopodobnych przypadkach przemocy wymaga zawsze podjęcia odpowiednich działań, zgodnych z prawem Kościoła jak i prawem obowiązującym w Rzeczypospolitej Polskiej.

3. W Diecezji Wrocławsko-Gdańskiej powołano Delegata Ordynariusza ds. ochrony dzieci i młodzieży, jego dane osobowe oraz kontaktowe należy mieć zapisane choćby w telefonie, aby w sytuacji kryzysowej przekazać je osobie zgłaszającej albo samemu skontaktować się z Delegatem w celu uzyskania konsultacji lub pomocy w rozwiązaniu problemu.

4. Dobro osoby skrzywdzonej, a także zapobieganie skrzywdzeniu innych osób jest zawsze najważniejszym celem podejmowanych działań, dlatego w przypadku, gdy krzywda zostaje ujawniona na tzw. forum wewnętrznym, należy podjąć próbę nakłonienia takiej osoby, aby ujawniła te fakty osobie trzeciej, posiadającej odpowiednie przygotowanie: może to być Delegat wskazany w nr 3 lub osoba godna zaufania: inny duchowny, psycholog itd. Gdy do ujawnienia krzywdy dochodzi w trakcie sakramentu pokuty, zawsze należy mieć na względzie nienaruszalność tajemnicy tego sakramentu.

Jak rozmawiać z osobą krzywdzoną albo taką, która chce poinformować o krzywdzie?

1. Twoja postawa, gesty i słowa muszą być emanacją spokoju.
2. Nie wolno Ci bagatelizować ujawnianych przez rozmówcę faktów.
3. Twój rozmówca musi zobaczyć, że traktujesz go poważnie.
4. Pozwól rozmówcy operować jego własnymi terminami i używać jego własnej narracji, odpowiedniej do wieku, doświadczenia życiowego, rozwoju intelektualnego i do własnych ograniczeń.
5. Utwierdź osobę rozmówcy, że ujawniając nadużycie postąpił właściwie.
6. Wytłumacz osobie, z którą rozmawiasz, że aby pomóc, usłyszanymi informacjami będziesz musiał podzielić się ze swoim przełożonym.
7. Zapytaj czy możesz przekazać nr telefonu, adres mailowy lub inne dane, które pozwolą na kontakt w celu formalnego wyjaśnienia sprawy.
8. Zawiadom o uzyskanych faktach przełożonego bez jakiegokolwiek zwłoki. Nie wydawaj wyroku, nie prowadź własnego śledztwa. Pozwól działać Kościołowi i jego instytucjom.

ROZDZIAŁ CZWARTY

PROCEDURA INTERWENCJI WOBEC UZYSKANIA INFORMACJI O PRAWDOPODOBIENSTWIE SKRZYWDZENIA

1. Osoby kompetentne, do których należy się zwrócić w związku z otrzymanym zgłoszeniem o skrzywdzeniu dziecka, niezależnie od charakteru czynu: w parafii – Proboszcz, w czasie wyjazdu organizowanego w ramach wypoczynku dzieci i młodzieży – kierownik wypoczynku, w fundacjach i stowarzyszeniach – prezes. W przypadku, gdy podejrzenie dotyczy wymienionych osób, zgłoszenie należy przekazać Ordynariuszowi. W każdym z opisanych przypadków, wymienione powyżej osoby, są zobowiązane przekazać zgłoszenie jak najszybciej do Ordynariusza, który podejmie konieczne kroki, aby rozpocząć proces naprawy powstałej sytuacji.

2. W przypadku, gdy z okoliczności zdarzenia wynika, iż domniemany sprawca to duchowny inkardynowany do innej diecezji albo duchowny zakonny, zgłoszenie należy przekazać Ordynariuszowi Diecezji Wrocławsko-Gdańskiej, który nadaje mu bieg zgodnie z przepisami o jurysdykcji.

3. Każda informacja o podejrzeniu skrzywdzenia musi zostać niezwłocznie zgłoszona odpowiedniemu przełożonemu na piśmie, w formie notatki służbowej. Sporządzona w tym trybie notatka powinna zawierać informację o danych personalnych zgłaszającego i ofiary, wieku ofiary, czasie i miejscu w jakim została skrzywdzona oraz o personaliach sprawcy. Należy również przytoczyć ogólny opis okoliczności zdarzenia.

4. Zgłaszającemu, zwłaszcza jeżeli podaje się on za ofiarę należy zapewnić pomoc psychologiczną i duszpasterską, a także jak najszybciej powiadomić o tym fakcie jego rodziców lub opiekunów prawnych, chyba, że sprzeciwia się temu dobro skrzywdzonego. Fakt taki wymaga odnotowania w notatce sporządzonej zgodnie z pkt. 3.

5. W przypadku, gdy podejrzenie dotyczy duchownego inkardynowanego do Diecezji Wrocławsko-Gdańskiej, należy odsunąć go od pracy z dziećmi i młodzieżą, zgodnie z przepisami Kodeksu Kanonów Kościołów Wschodnich i Wytycznych Konferencji Episkopatu Polski. W przypadku, gdy podejrzenie dotyczy osoby świeckiej, wykonującej czynności w dziele Diecezji, na podstawie umowy o pracę albo innego stosunku prawnego, należy niezwłocznie taką osobę odsunąć od pełnienia obowiązków służbowych.

6. W przypadku otrzymania informacji o doznanej krzywdzie, która zgodnie z prawem polskim, a zwłaszcza z Kodeksem Karnym, może wypełniać znamiona opisanego tam czynu przestępczego, kwestia zawiadomienia państwowego wymiaru sprawiedliwości winna być rozstrzygana zgodnie z zaleceniami wskazanymi w Wytycznych Konferencji Episkopatu Polski, zawsze jednak należy mieć na względzie dobro osoby pokrzywdzonej i postępować w ten sposób, aby powstrzymać dalsze krzywdzenie tej osoby.

7. Osobie przyjmującej zgłoszenie, nie wolno ujawniać zawartych w nim informacji osobom postronnym. Należy poinformować zgłaszającego, iż w

przypadku, gdy istnieje prawdopodobieństwo ujawnienia czynu, który z godnie z prawem Kościoła stanowi przestępstwo, uzyskane informacje będą podstawą czynności procesowych, których zakres określi w swoim dekrete Ordynariusz.

8. Osoba przyjmująca zgłoszenie, nie może składać zgłaszającemu obietnic, że nie nada sprawie dalszego biegu. Zgłaszającego należy rzetelnie poinformować o przebiegu procedury, a także o możliwości zgłoszenia sprawy państwowemu wymiarowi sprawiedliwości, jeżeli to wynika z natury ujawnionego przestępstwa.

9. Nikomu nie wolno danych pokrzywdzonego jak i sprawcy podawać przedstawicielom mediów lub osobom postronnym.

Włodzimierz Roman Juszcak
Włodzimierz Roman Juszcak
Biskup Wrocławsko-Gdański
ks. Paweł Dobrzański
ks. Paweł Dobrzański
Kancierz Kurii Biskupiej
Delegat Biskupa Wrocławsko-Gdańskiego
ds. seksualnego wykorzystywania
osób niepełnoletnich

Wrocław, dnia 24 stycznia 2017 roku.